

- ד. הדינים המשותפים למתנות אחרונות ולמתנה ראשונה:
 זרק בחוץ (את הדם שנשאר לאחר מתנה ראשונה) – חייב. [ולרבי נחמיה, אף שיירי הדם שהקריבם בחוץ – חייב];
 אינן נעשות בליה, שהדם נפסל בשקיעת החמה ושוב אי אפשר ליתנו על המזבח.
 בספר חזון איש (לקוטים סו"א) כתב שהוא הדין בשיריים, דלא כמש"כ בלקוטי הלכות ששיריים אינם נפסלים אלא בעלות השחר (וכן כתב להוכיח בקה"י כט, ב מהירושלמי);
 אסורות בזרים ואם זרק חייב מיתה (רש"י).
 א. נראה פשוט שהוא הדין לבעלי מום ולשאר פסולי כהונה (מנחת חינוך רפח, ו).
 ב. כתב החזו"א (לקוטים א) שנראה שגם בשיריים יש דין זרות;
 נעשות בכלי שרת בלבד; על קרנות המזבח; ניתנות באצבע;
 נפלו על הבגד – טעון כיבוס. כן אמר רב פפא, ולמסקנא ראייתו נדחתה (ערש"י ותוס'). ואולם רבינא פרש הברייתא כמותו (להלן לט). [לר' נחמיה – אף דם הראוי לשיריים שניתז על הבגד – מטעין כיבוס];
 הדם נשאר בכוס שנתן ממנה מתנות אחרונות – דינו כשיריים של מתנה ראשונה, וטעון שפיכה על היסוד.
 הדינים ששוו בהם מתנות אחרונות לשיריים:
 באות לאחר מיתת הבעלים (לפי שאין שם חטאת גמורה עליהן להיות כחטאת שמתו בעליה. רש"י).
 אינן מתירות הבשר – שכבר הותר במתן ראשון.
 אינן פוסלות במחשבה, כפיגול וכו'.
 נכנס הדם להיכל לאחר מתנה אחת – אין כאן פסול, שאין פסול זה אמור אלא בדם הראוי לכפרה.

דף לט

- סא. א. מה דינם של שירי הדם הטעונים שפיכה ליסוד, לענין ההלכות דלהלן: העלאתם בחוץ; כיבוס בגדים; פסול מחשבה; עיכוב כפרה – בחטאות חיצוניות ופנימיות?
 ב. מה דין דם שנדחה, הנשפך לאמה – לענין אותם דברים?
 א. דם חטאות החיצוניות הראוי להישפך ליסוד, המעלהו בחוץ – פטור. ורבי נחמיה מחייב (ע"ע להלן קיא. ובמפרשים);
 אין בו דין כיבוס בגדים אם ניתז על הבגד, ולא פסול מחשבה, ואינו מעכב הכפרה.
 ואפילו לר' נחמיה אינו מעכב (רש"י ותוס'). ולפרוש רבנו תם, לריו"ח (קיב) בשיטת רבי נחמיה מעכב כפרה.
 ולענין כיבוס, בתחילה רצו לומר שלרבי נחמיה טעון כיבוס, ודחו ההוכחה.
 בחטאות פנימיות, ישנה דעה ששפיכת שיריהם מעכבת, ולפיה מחשבה מועלת בהם והבגד טעון כיבוס. אבל לדעת הסוברים שאין שפיכת השיריים מעכבת (וכן סתמה המשנה להלן מז), דינן כבחטאות חיצוניות.
 ב. דם שנדחה ודינו להישפך לאמה היוצאת מהמקדש – אין בו כל הדינים הנ"ל.
 סב. אלו מהדברים דלהלן מעכבים כפרת הקרבן, ואלו אינם מעכבים? –
 מתנות דם של חטאות פנימיות ושל שעירי רגלים וראשי חדשים; שפיכת שירי הדם שלהם; סמיכה על קרבנם.

כל מתנות הדם של חטאות פנימיות; פר יום הכפורים, פר העלם דבר של ציבור, פר כהן משיח ושעירי עבודה זרה – אפילו חיסר אחת מהן לא כיפר. אבל שעירי רגלים וראשי חדשים שהם חטאות חיצוניות – מתנה אחת מעכבת (ולבית שמאי – שתיים).
שפיכת הדם וסמיכה – אינן מעכבות כפרה. מלבד שפיכת הדם בפנימיות לדעת תנאים אחת (ר' נחמיה ועוד כדלהלן נב.). וכן דעת תנא דברייתא להלן מב: לענין פר יום הכפורים – דלא כסתם מתניתין להלן מזו).

דפים לט – מ (מא)

ג. א. כיצד נדרש הכתוב בפר העלם דבר של ציבור ועשה לפר כאשר עשה לפר החטאת כן יעשה לו. וכפר עלהם הכהן ונסלח להם?

ב. מה דרשו מהמלים ונתן הכהן מן הדם על קרנות מזבח קטרת הסמים לפני ה' אשר באהל מועד... – האמורים בפרשת פר כהן משוח?

ג. מה למדו מהמלים: וטבל הכהן את אצבעו בדם שבפרשת פר כהן משוח?

ד. כיצד נדרשים המלים וכלה מכפר את הקדש בפרשת יוהכ"פ?

א. ועשה לפר כאשר עשה – בא לכפול בהזאתו; לימד שאם חיסר אחת מהן לא עשה ולא כלום.

כן יעשה – גם ארבע מתנות שעל גבי המזבח מעכבות [ולא רק מתן שבע המעכב בשאר מקומות – בפרה ונגעים (כן הסיק אב"י גם לר' יהודה, ואולם בתחילה אמרו שלר' יהודה אין צורך לכך אלא ללמד על סמיכה ושפיכת שיריים בפר יוהכ"פ)].

ועשה לפר כאשר... – זה פר יוהכ"פ [בא להשוותו לפר העלם דבר, שנוהגות בו אף אותן הלכות שלא נתפרשו במקומו (רב פפא. וכן אמר רבי בבריייתא). ורב נחמן בר יצחק פרש שבא ללמד שאפילו מתנות הדם שעל המזבח שאין סדרן מעכב אליבא דר' יהודה, חיסרון של אחת מהן מעכב. ואמרו (להלן מא) שיש בדבר שתי דעות תנאים; תנא דבי רב למד רק לענין 'את בדם וטבילה', אבל שאר דברים נלמדים ממקורות אחרים. ותנא דבי רבי ישמעאל למד לכל מה שאמור בענין].

רבי ישמעאל דרש (מא) לפר – לפר העלם דבר, לכפול בהקישו לפר כהן משיח, כדי שיהא ניתן ללמוד ממנו יותרת ושתי כליות למקום אחר.

ולתנא דבי רב שמפרש 'לפר' – פר יוהכ"פ, זה שלמדים יותרת וכליות למקום אחר, הוא מקרא ד'כאשר יורם

משור זבח השלמים' האמור בפר כהן משוח. (עפ"י גמרא להלן מט: וברד"ה להכי).

כאשר עשה לפר – זה פר כהן משיח.

לפר החטאת – אלו שעירי עבודת כוכבים [שדינם כפר העלם לכל הלכותיהם].

כן יעשה לו – ולא לשעירי הרגלים וראשי חדשים, שאינם נשרפים ולא נעשים בפנים כפר העלם דבר. וכפר – אע"פ שלא סמך.

ונסלח – אע"פ שלא נתן שיריים.

ב. מזבח קטרת הסמים – שאם לא נתחנך המזבח בקטורת הסמים – לא היה מזה.

אשר באהל מועד – שאם נפחתה תקרה של היכל – לא היה מזה.

יש מי שכתב, דוקא לענין הזאה ריבה הכתוב, אבל זביחת שאר קרבנות היתה קיימת אפילו

נפחתה תקרת היכל (עפ"י פורת יוסף לגר"י ענגל ח"ב. ע' הר צבי).

אשר באהל מועד – רבי יהודה דרש מכאן שצריך ליתן מהדם על כל הקרנות שבהיכל (עפרש"י). ורבי שמעון – 'אשר' לא דריש.